

TOLFTE SÖNDAGEN ”UNDER ÅRET”

ÅRGÅNG C

Första läsningen: **Sak 12:10-11; 13:1** (*De skall se på honom som de har genomborrat*)

Sakarja drev på sina landsmän som återvänt från exilen i Babylon för att få dem att bygga upp det ödelagda templet igen. Templet byggdes, men många deltog ännu i den rituella avgudadyrkan som nämns i v. 11 (jfr Hes 8:14). Sakarja ser den kommande Messias, Guds Son. Orden om Gud som ”genomborras” passar in på Jesus ohyggligt väl. De ekar i Joh 19:34-37 och Upp 1:7.

Andra läsningen: **Gal 3:26-29** (*Är ni döpta in i Kristus, har ni också iklätt er Kristus*)

Paulus vill säga att Jesu Kristi ”status” inför Gud (= att han har Gud till Fader) delas med alla oss som gått genom det kristna dopet och tror. Vi har tagit på oss denna status som en dräkt (kläder definierar position och ger identitet). ”Messiasdräkten” (jfr v. 27) är bokstavligen *dopdräkten* som man i den tidiga kyrkan bar en hel vecka efter dopet. I den är alla sociala skillnader bortglömda, också könsskillnader och slavens låga position: Gudsriket tål inte diskriminering. Enheten (v. 28) garanterar allas värde. Vi är ännu långt från att förverkliga dessa rätt så revolutionära tankar!

Evangelium: **Luk 9:18-24** (*Du är Guds Messias. Människosonen måste lida mycket*)

I dagens evangelium vill Lukas framhäva att Jesus drog sig undan *för att be* (v. 18). Hans evangelium är en *böneskola*, full av liknelser och förklaringar om bön och även böner i Jesu egen mun. De tre hymnerna i **Kyrkans dagliga bön** är från just Lukas bok: *Sakarias lovsång* (Luk 1:68-79, i morgonbönen laudes), *Marias lovsång* (Luk 1:46-55, i kvällsbönen vesper) och *Simeons lovsång* (Luk 2:29-32, i bönen inför natten, completorium). Petrus svar på Jesu fråga i v. 20 låter som i Joh 6:69, men annars är allt här en parallell till samma scen i Matt 16:13-23 och Mark 8:27-33. Matteus och Markus tillägger att Petrus tog Jesus åt sidan och försökte få honom att sluta prata om det förestående lidandet. Lukas omnämner inte denna för Petrus så pinsamma incident. I Markus version bildar Petrus bekännelse dessutom mittpunkten i hela evangeliet, och hos Matteus får vi i då den högtidliga installationen av ”ståthållaren” i kyrkan, Petrus (Matt 16:18-19), alltså påveämbetet. Lukas ger oss händelsen närmast i förbifarten. Petrus ledande roll var självklar för honom. Det syns i hans andra bok, Apostlagärningarna, där Petrus ständigt för ordet såsom apostelkollegiets obestridde ledare (Apg 2:14 f; 3:12 f; 4:8 f; 5:3 f; 10:34 f; 15:7 f).

Bara Lukas har den lilla detaljen att en kristen *varje* dag ska ta upp sitt kors (v.23). Orden riktar sig till kristna i lugnare tider. Man är inte direkt hotad till livet men får ändå känna nålsticken i vardagen för sin tro på Kristus – dag för dag, år för år.

MÅNDAGEN I 12 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kung 17:5-8, 13-15a, 18** (*Inget annat blev kvar än Judas stam ensam*)

Dagens läsning skrevs i djup förtvivlan. Nordriket Israel, som år 926 f.Kr. bröt med sydriket Juda (och därmed Davids ätt) förföll till avgudadyrkan och lyssnade inte till Guds profeter Elia, Elisha, Amos och Hosea. Det nya assyriska imperiet i norr började dominera regionen. Israels sista kung Hosea (731-722 f.Kr.) konspirerade förgäves med Egypten mot dem. År 722/721 krossades nordriket av assyrierna efter tre års belägring av huvudstaden Samaria. Folket fördes bort och försvann ur historien.

Evangelium: **Matt 7:1-5** (*Ta först bort bjälken ur ditt eget öga*)

Vad vet du egentligen om din medmänniska – du som knappt ens förstår dig själv! Föreställ dig att ni två står där som brottslingar inför er domare. Han väljer att inte döma er utan ger er ett val: ni får var för sig avgöra vilken dom den andra ska ha. När ni har bestämt er får ni dock själva ta emot domen som ni gav varandra. Så ställer Gud oss mot väggen. Här lämnas ingen plats åt självrättfärdighet. Inför en så vis Gud kapitulerar man, tappar lusten att döma och inser att man bara kan döma sig själv. Din nästa är en nödlidande människa som behöver din barmhärtighet! Det här påminner om fallet då den vise kung Salomo löste konflikten mellan två kvinnor, som både sa att ett nyfött barn var deras (1 Kung 3:16-28). Han lät den av de två vinna tvistemålet som var redo avstå från att få rätt om det kunde rädda barnets liv.

Att se bjälken i det egna ögat handlar om att övervinna hjärtats blindhet, det här med att vi kroniskt *letar fel* på dem som vi ogillar. Bilden illustrerar vilka groteska förvrängningar av oss själva och andra vi är kapabla till. Så långt jag är från Guds milda blick som kan älska fram det vackra i varje ansikte! Hur får jag ut min bjälke? Inte med våld. Jag måste inse och ångra mina projektioner. Bjälken ska gråtas ut.

Vi ska inte döma någon, men *den broderliga tillrättavisningen* kan vara nödvändig inom kyrkan. Den utgår från objektivt konstaterbara synder (inte personliga antipatier) och kan i yttersta fall ta form av exkommunikation (jfr Matt 18:15-18).

Människor ser till det yttre, men Herren ser till hjärtat. (1 Sam 16:7)

TISDAGEN I 12 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kung 19:9b-11, 14-21, 31-35s, 36** (*Jag skall beskydda denna stad för min tjänare Davids skull*)

Nordriket Israel utraderades (assimilerades) av Assyrien år 722/721 f.Kr. Samma öde hotar nu, 20 år senare, sydriket Juda. Jerusalem belägras men vägrar ge upp. Kung Hiskija var väl förberedd: en hemlig 500 meter lång tunnel försåg staden med vatten (2 Kung

20:20; 2 Krön 32:30; Syr 48:17). Den har återfunnits av arkeologer och i dag kan turister gå genom den, försedda med lampor och regnstövlar. Märkena efter Hiskijas arbetares hackor syns överallt i väggen. Men staden räddades inte av tunneln utan av Gud (v. 35). Den grekiska historikern Herodotos (400-talet f.Kr.) skrev om en *epidemi* i assyriernas läger. Jerusalem, och därmed judendomen, var frälst. Assyriska källor bekräftar att belägringen avbröts men anger inga skäl. Man förstår!

Evangelium: **Matt 7:6, 12-14** (*Gör för människorna det ni vill att de skall göra för er*)

Dagens tre meningar ur Bergspredikan står där var för sig utan att hänga ihop. Man måste inte försöka få ihop dem med varandra (Bergspredikan är en samling olika Jesusord som Matteus har sammanställt till en helhet). V. 6 varnar oss för att pressa människor att dela vår fromhet, när de inte är redo för det. Det skulle vara som att räcka hostian åt en hund. Det är fel (men inte hundens fel). Ett helt annat läge har vi när en människa inser att hon längtar efter Guds nåd men känner sig ovärdig ("hund" betyder i Bibeln oftast "syndig, oren"). En sådan "hund" kan ändå få "smulor från barnens bord" som kvinnan i Matt 15:27. V. 12 ger oss den gyllene regeln. Den möter vi i många kulturer som praktisk rättvisepincip. Hos Jesus står den under *kärlekens förtecken*: "Var nådig, du behöver ju själv nåd!" V. 13-14 ger oss en skrämmande sanning som rimmar illa med optimistiska predikningar om att alla blir frälsta. En smal väg och en trång port missar man lätt. Du kanske ska leta länge. Men det kan också bli så att vägen hittar dig. T.ex. när du inser din hjälplöshet. Den heliga *Thérèse av Lisieux* gick sin "lilla väg" av förtröstan och kärlek. Denna himmelsväg var inte en krävande trappa uppåt utan *nådens hiss*. Den smalaste vägen är *ödmjukheten*!

Hoppas på Herren, Israel, nu och för evigt.

Ps 131:3

ONSDAGEN I 12 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Kung 22:8-13; 23:1-3** (*Allt folket trädde in i förbundet*)

På 620-talet f. Kr. hittades "Lagboken" under renoveringen av templet (= Femte Moseboken?). Lagen lästes upp och folket ingick åter förbundet med Gud. Kungen Josia ivrade för Gud och hans tempel. Endast i Jerusalem skulle man offra. I dag får människor i vuxen ålder upp ögonen för Bibeln – en bok som fallit i glömska.

Evangelium: **Matt 7:15-20** (*På deras frukt skall ni känna igen träden*)

En sekt som vill värva oss med hatparoller nappar vi nog inte på. Men en till synes mild och god kristen grupp som brinner av "nya profetior" kan lätt kittla vår nyfikenhet och få oss i sitt grepp. Falska profeter (självtänmda andliga experter, sektledare, korrupta präster ...) är farligast när de bemästrar den fula konsten att *se ut som får*, d.v.s. som Jesu sanna lärjungar. Med ett uppriktigt och vinnande ansikte övertygar de oss om att de vill

oss väl (förfärande exempel är övergrepp från prästers sida). Hur ska vi skilja ut de skadliga herdarna? Det är inte lätt, men varje växt bär alltid någon frukt vi kan analysera. Vargtassar lämnar andra spår än lammens klövar! I vargens spår hittar man benrester och blod (konflikter och tyranni). *Bergpredikans anda* och *botens anda* saknas alltid bland vargar. I en sekt börjar allt så bra. Tills man drabbas av *baksidan*: blir skyldig företaget bakom sekten stora belopp eller inte klarar att ta sig ur deras tankekontroll utan olidliga skuld känslor. Man är oändligt långt från **Guds barns härliga frihet**, som Paulus skriver att Gud vill ge åt oss (Rom 8:21). Det är en känd sak att övertron alltid försöker ställa sig nära den sanna tron. Heresin växer på den sanna trons träd, men som svamp. Dess förkunnare tar till spektakulära effekter som ska imponera – men se upp: inte allt som sägs med Bibeln i hand är från Gud! En tråkig predikant som säger sanningen är bättre än den färgrike retorikern som rör massornas hjärtan men som serverar en dryck med små, omärkliga doser av gift. Men aldrig får vi glömma att i Kristi hus kan alla förändras. Även en varg kan bli ett lamm.

Jag skall själv valla mina får och låta dem komma till ro, säger Herren Gud. (Hes 34:15)

TORSDAGEN I 12 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kung 24:8-17** (*Jojakin och de mäktiga i landet fördes till Babel*)

Den fromme kung Josias efterföljare körde den lilla resten av Davidsriket, Juda, ut över avgrunden. *Joahas*, Josias son, avföll från tron. Gud lät farao Neko II föra bort honom till Egypten. Neko insatte Joahas son Eljakim och ändrade hans namn till *Jojakim*. Han tvingades bli vasall åt den nya stormakten i öster, Babylon, men gjorde snart uppror. När han dog tog hans 18-åriga son *Jojakin* (el. *Jekonja*) över. Babyloniernas kung Nebukadnessar erövrade Jerusalem år 597 f.Kr. och plundrade Salomos tempel. Stadens bildade eller rika invånare, inklusive kungen själv och profeten *Hesekiel*, fördes till Babylon. *Sidkia* (597-586 f.Kr.), Jojakins farbror, gjordes till kung. Snart gjorde även han uppror (se läsningen i morgon).

Evangelium: **Matt 7:21-29** (*Ett hus byggdes på berggrund, ett annat på sand*)

V. 21-23 modifierar det som sades i evangeliet igår om att de falska herdarna avslöjas av sina gärningar. Det stämmer inte i alla fall. Det finns de som utåt kan framvisa imponerande meritlistor: stora lovprisningsmöten och liturgiska insatser (”Herre, Herre”! V. 21), äkta profetior, kraftfulla exorcismer och mirakel i Jesu namn. Ändå kommer Jesus att bryskt visa bort dem: *Jag har aldrig känt er!* (v. 23). Bläddra fram till kapitel 25:41-45 så får du se vilka de är: de som saknade medkänsla och inte gav konkret hjälp åt nödlidande och utsatta. Jesus lider under sådana medhjälpare. Givetvis kan de förlåtas om de omvänder sig i tid (som den gode rövaren på korset, Luk 23:42) men deras synd är särskilt vidrig: de *var satta att representera Jesus* men förvaltade hans skatter och nådemedel i en helt annan anda.

I v. 24-27 talar byggarbetaren Jesus av egen erfarenhet (att vara ”snickare”, Mark 6:3, kunde inkludera husbygge). All vår verksamhet som inte tar med andemeningen i Jesu bud saknar bestående värde inför Gud. Framtida stormar och prövningar river ner den. ”Klippan” i v. 25 syftar inte direkt på katolska kyrkan eller den kristna bekännelsen (som Matt 16:18), utan på ett liv där man *gör* Jesu bud.

Stöd den förtryckte. För den faderlöses talan, skaffa änkan rätt. (Jes 1:17).

FREDAGEN 24 juni

S:T JOHANNES DÖPARENS FÖDELSE, högtid

Den helige evangelisten Johannes skriver (Joh 1:6) om sin namne, den helige JOHANNES DÖPAREN, vars födelses högtid firas idag:

Det kom en man som var sänd av Gud, hans namn var Johannes. Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, så att alla skulle komma till tro genom honom.

Mäktig och orubblig står denne Johannes där framför oss: profeten i öknen med det helt unika uppdraget att omedelbart bereda vägen för Frälsaren. Om honom sa Jesus: ”Sannerligen, ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes” (Matt 11:11). Vad säger du, Jesus? Är han större än Abraham, viktigare än Mose? Betyder han mer än Elia, David, Salomon? Svaret är ja. De tillhörde alla det förflutna, förväntningens tid, längtans tid, och det gör Johannes också, men han är därtill den som får SE hoppet uppfyllas och introducera den som alla väntade på: Messias, Guds Son, Guds lamm. *Det var denna räddning som profeterna sökte och forskade efter när de profeterade om den nåd som ni skulle få*, skriver Petrus i denna dags andra läsning (1 Pet 1:10). Gränsen mellan Gamla och Nya testamentet suddas ut i Johannes person. Tillsammans med *Ordet* överskrider han den.

Döparens far, prästen Sakarias, får veta av ärkeängeln Gabriel att Johannes ska födas, som vi hör i dagens evangelium (Luk 1:5-7). Men han tvekar inför budskapet och blir stum (Luk 1:20). Först när Johannes föds, får han tillbaka rösten (Luk 1:64), kan välsigna igen och prisar Gud med den hymn som vi ännu ber varenda morgon i kyrkans dagliga bön *laudes*: Sakarias lovsång (Luk 1:68-79). Stumheten ger mening: Gamla testamentet har i och med Sakarias inget mer att säga. Hans son är hans nya röst, ja, Guds nya röst som Gud en gång använde profeten Jeremias röst: *Jag lägger mina ord i din mun* (Jer 1:4 – i denna dags första läsning). Den vuxne Johannes säger om sig själv: *Jag är en röst som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren som profeten Jesaja har sagt* (Joh 1:23). I Döparen talar alltså Guds ande.

Har någon – bortsett från Jungfru Maria – haft en viktigare uppgift? Så förunderligt nära och sammanvävd han är med Jesus, så trogen sitt uppdrag från Gud! Inte sig själv utan Jesus vill han framhäva: *Han ska bli större och jag bli mindre* säger denne profet om Jesus (Joh 3:30). Så passande att dagarna nu blir kortare och kortare tills vi når den mörka midvintern, tiden för *Jesu* födelse, då dagarna börjar växa igen – så elegant genomtänkt vårt kyrkoår är! Må detta starka helgon bistå oss, så att vi orädda och raka vågar ropa upp och bana vägen för Jesus var vi än står. Vi som lever i Jesu efterföljd, är ju lika viktiga, ja ännu viktigare än Döparen, för Jesus sa ju också: *Ingen av kvinna född är större än Johannes, men den minste i Guds rike är större än han* (Luk. 7:28). Ditt vardagliga liv som kristen har avgörande betydelse. Det är stort och värdefullt i Guds ögon!

Kyrkans bön denna dag:

Allsmäktige Gud, du sände den helige Johannes döparen att gå före Herren Kristus och bereda ett folk åt honom. Skänk oss din Andes nåd och glädje, och styr våra fötter in på fredens och frälsningens väg.

Särskilda läsningar i vigiliemässan: Jer 1:4-10; 1 Pet 1:8-12 samt Luk 1:5-17. Läsningar på själva högtidsdagen Jes 49:1-6, Apg 13:16, 22-26 samt Luk 1:57-66, 80.

LÖRDAGEN I 12 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Klag 2:2, 10-14, 18-19** (*Dotter Sion, ropa högt till Herren*)

Katastrofen är här. Riket Juda och Davids dynasti har gått under. Herrens stad med Salomos gamla tempel ligger öde. Året är 587/586 f.Kr. och allt hopp verkar vara ute. Nu kan Gud inte äras med offer längre. Gudsfolket uppfyllde inte förbundet och får nu bära konsekvenserna av sina villovägar. Kyrkan låter oss i dag läsa ur Klagovisorna som skrevs mitt under kaoset. Bilderna av nöden bland de överlevande är skakande.

Evangelium: **Matt 8:5-17** (*Många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob*)

"Tjänaren" i v. 6 kan också översättas med "pojken" (sonen). Rör det sig om ett barn som officeraren har med en slavinna då är det samma sak. Orden i v. 11 är viktiga: det räcker inte att vara född in i Guds folk för att få en plats i himlen (jfr Matt 3:9). Att de räddade ska komma till Riket från alla håll utanför Heliga landet beskrevs redan i Gamla testamentet (Ps 107:3; Jes 2:2-5; 49:12; 59:19; jfr Joh 10:16).

Jesus berömmar officerarens tro (v. 10). Vilken sorts tro var det? Inte bara ett löst hopp om att mirakelmannen skulle hindra förlusten av en värdefull slav. Den främmande militären vet om sina egna fel och brister, han har en djup vördnad för Jesus, en stark tillit till hans andliga makt och vilja att bota. Den nåd Gud vill skänka sådana hedningar

väcker bitter vrede hos alla som trodde sig ha "arvsrätt" till Guds rike (v. 11-12). Petrus svärmor, de sjuka och besatta botas utan att bekänna någon tro, märkligt nog. Evangelisten ser det så att Jesus "lyfter av" deras plågor och tar deras synder på sig, korset skymtar redan (observera den tydliga symbollikheten mellan synd och sjukdom, jfr Matt 9:5-6; 12-13). Så visar sig Jesus som den Gudstjänaren som profeten Jesaja hade förutsett skulle komma (v. 17 = Jes 53:4-5).

Dina sår skall genast läkas. Din rättfärdighet skall gå framför dig. (Jes 58:8)
